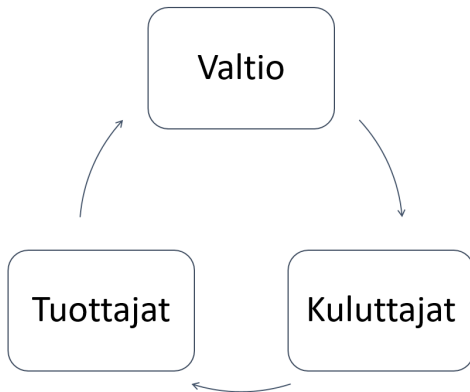

Energiakriisi: Kuka maksaa laskun?

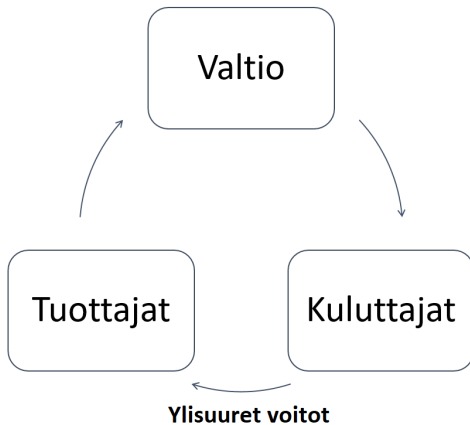
Lassi Ahlvik
Apulaisprofessori
Helsingin yliopisto, Helsinki GSE

Uusiutuvan energian ajankohtaispäivä
17.1.2023

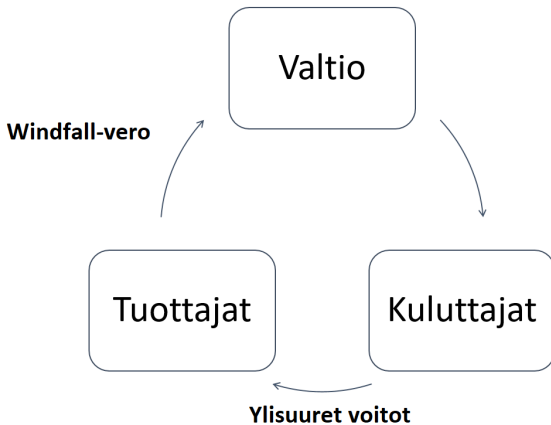
Energiakriisi kierrättää Suomessa tuloja

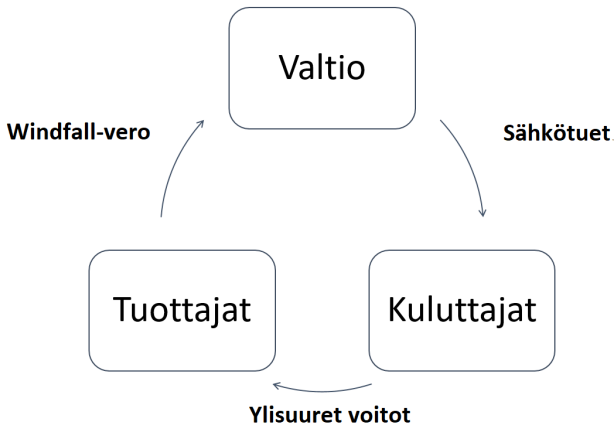
Energiakriisi kierrättää Suomessa tuloja

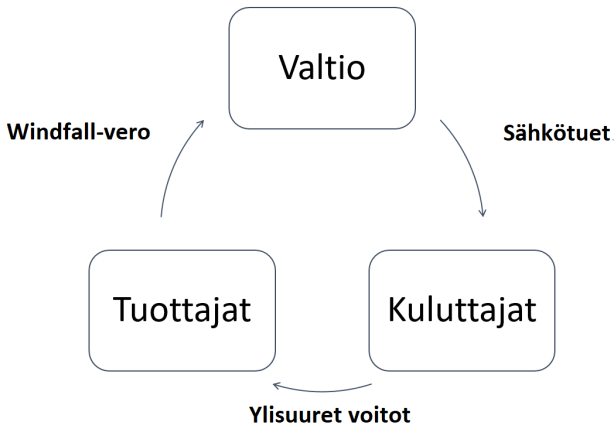
Energiakriisi kierrättää Suomessa tuloja

Energiakriisi kierrättää Suomessa tuloja

Energiakriisi kierrättää Suomessa tuloja

Mitkä kotitaloudet maksavat ja ketkä hyötyvät?

Keskeiset kysymykset

1. Mitkä tekijät selittävät asuntokuntien sähkökäyttöä?
2. Miten energiakriisi osuu erilaisiin asuntokuntiin?
3. Keitä sähkötuotantajat auttavat?
4. Ketkä maksavat energiakriisin laskun?

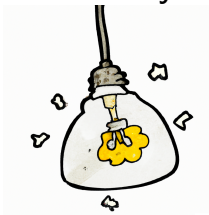

⇒ Yhdistetään asuntokuntien sähkökäyttö (Fingrid Datahub) muihin taustatekijöihin (Tilastokeskuksen aineistot)

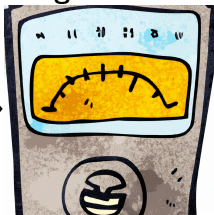
Laskelmien taustat ja oletukset

- **Kulutusmäärät:** Fingrid Datahub lokakuun 2022 kulutustiedot, skaalattu tyyppikäyttäjakohtaisella kertoimilla tammikuulle
- **Määräaikaisten sopimusten hinnat:** Energiaviraston aloituspäivän mukaisiin 2v määräaikaisten sopimusten keskiarvoihin
- **Toistaiseksi voimassa oleville ja päättyville sopimuksille hinnat:** Oletettu futuurihintoihin perustuen veroton hinta 25c/kWh
- **Asuntokunnat:** Laskun maksajan mukaan, lokakuun väestön ennakkotiedot ja vuoden 2020 aineistojen taustatiedot

Sähkön käyttö

Fingrid Datahub

Tilastokeskus

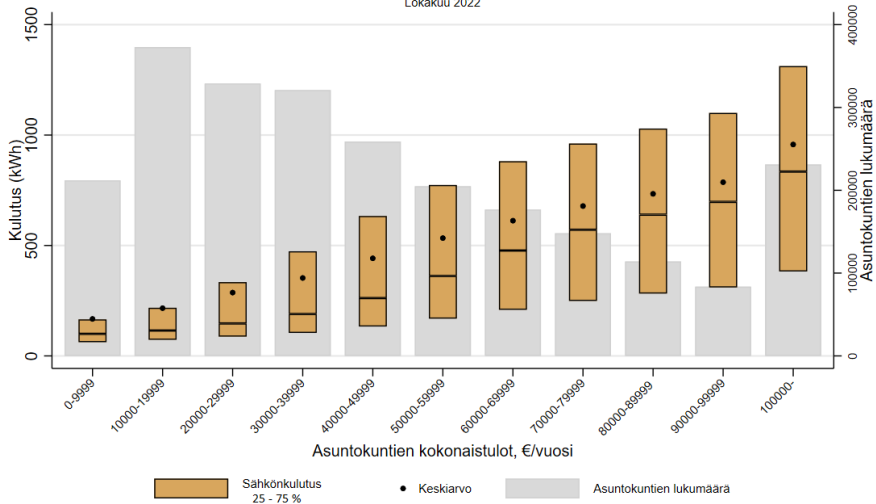
Tutkijat

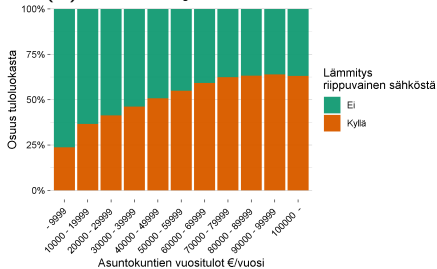
1. Mitkä tekijät selittävät asutokuntien
sähkönkäyttöä?

Sähkönkulutus tuloluokittain

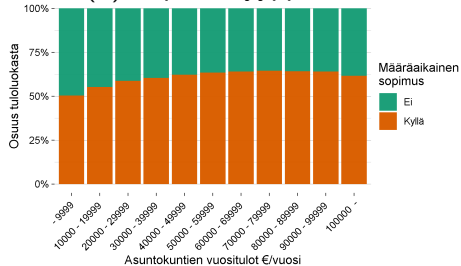
Lokakuu 2022

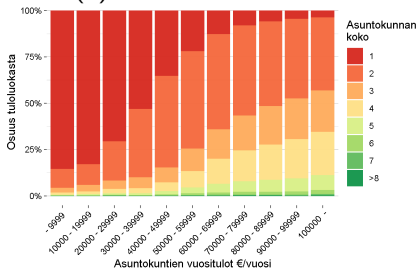
(a) Lämmitysmuodot

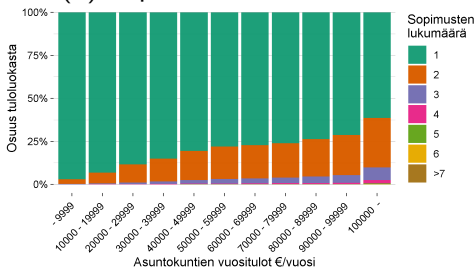
(b) Sopimustyyppi

(c) Asukasmäärä

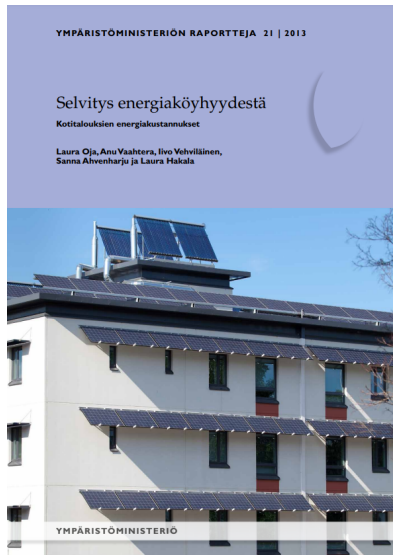
(d) Sopimusten lukumäärä

2. Miten energiakriisi osuu erilaisiin
asuntokuntiin?

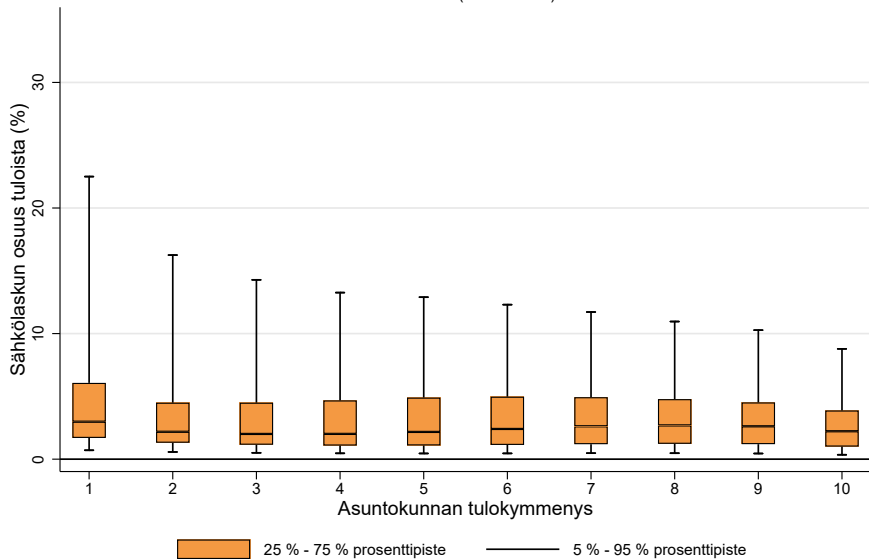
Energiakriisi tuo meille uuden ilmiön, energiaköyhyyden

- **Määritelmä:** *"Kotitalouden vaikeus tai kyvyttömyys selviytyä välttämättömistä energiamenoistaan, kuten kodin lämmityksestä, lämpimästä käyttövedestä ja kotitaloussähköstä koituvista laskuista"* (YM, 2013)
- **Tässä työssä yksinkertaistus:** Kotitalouden sähkölasku on yli 10% käytettävissä olevista tuloista

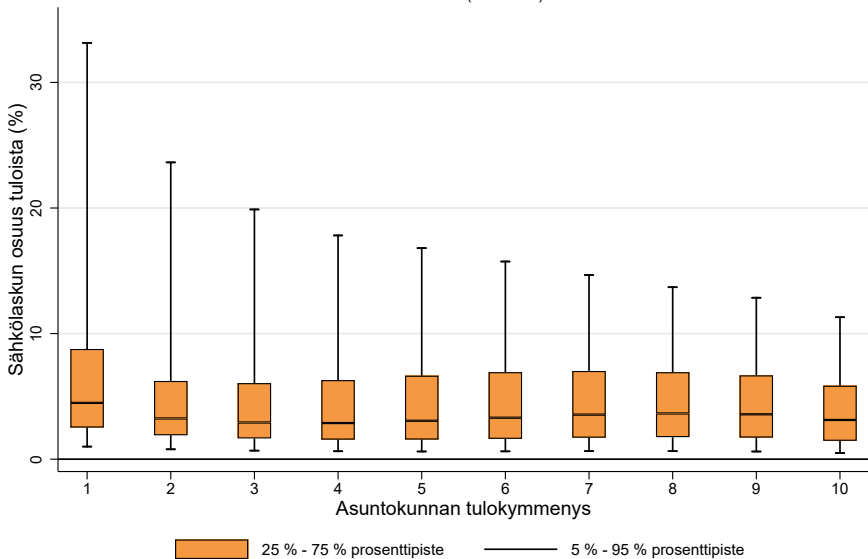
Sähkölaskun osuus käytettävissä olevista tuloista

Kevät 2021 (vertailuvuosi)

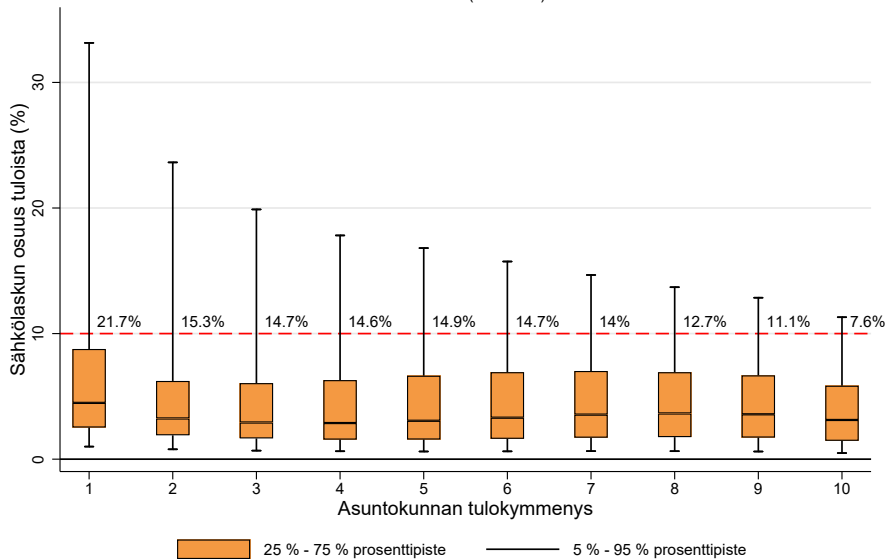
Sähkölaskun osuus käytettävissä olevista tuloista

Kevät 2023 (estimaatti)

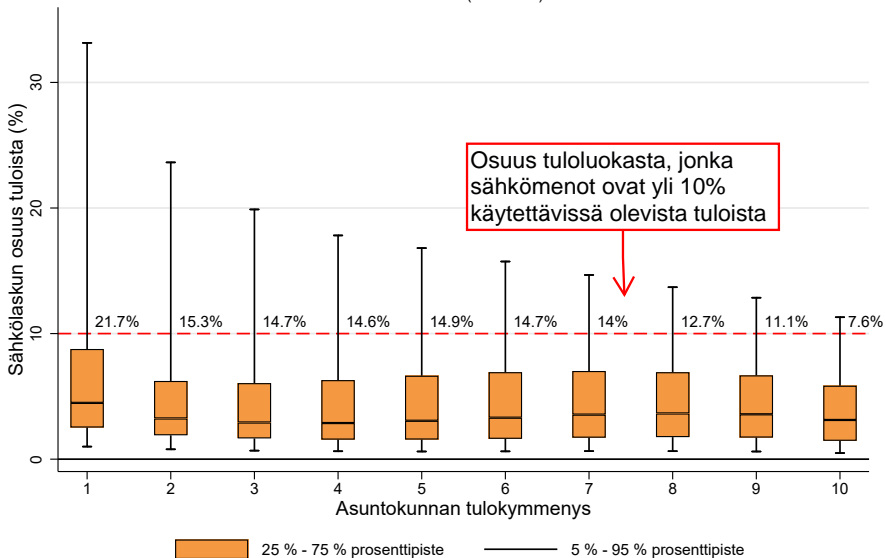
Sähkölaskun osuus käytettävissä olevista tuloista

Kevät 2023 (estimaatti)

Sähkölaskun osuus käytettävissä olevista tuloista

Kevät 2023 (estimaatti)

Sähkölaskun osuus käytettävissä
Kevät 2023 (estimaatti)

Energiamenot yli 10%

Ikä: **54 v**

Asuntokunnan koko: **2,1**

Haja-asutusalue: **20 %**

Sähkölämmitys: **76 %**

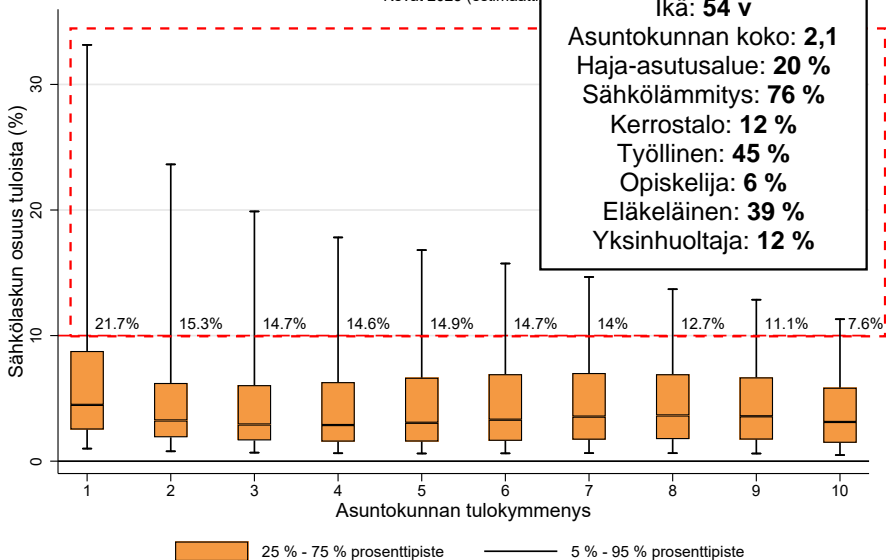
Kerrostalo: **12 %**

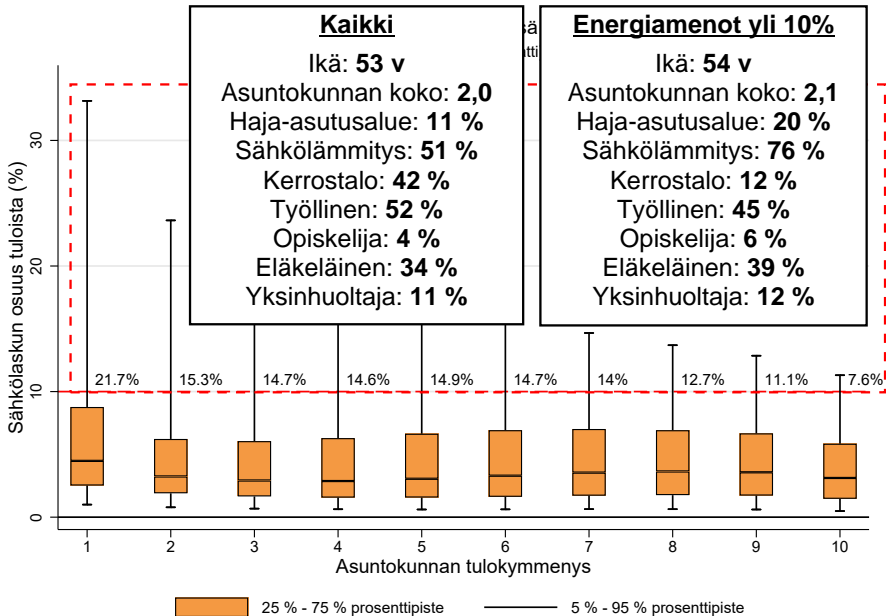
Työllinen: **45 %**

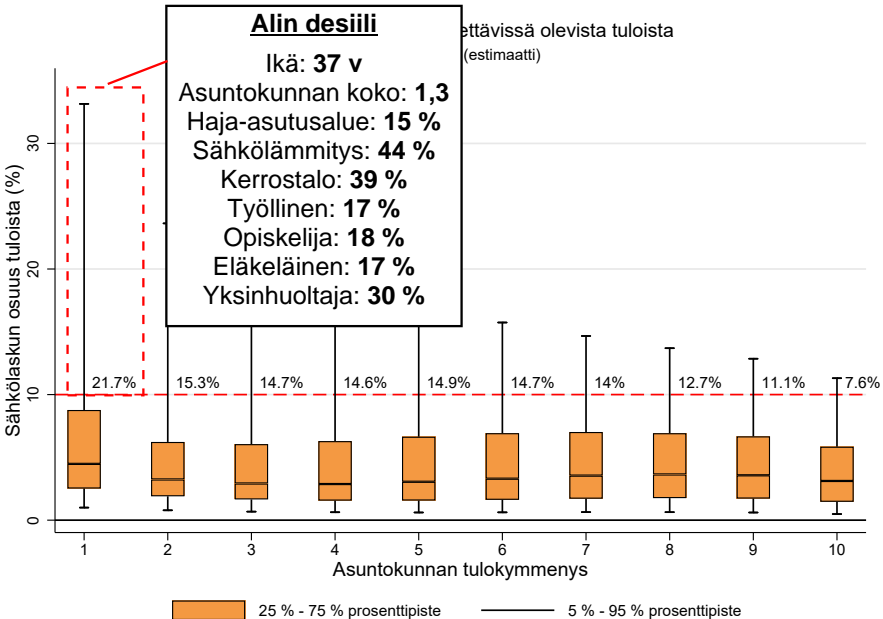
Opiskelija: **6 %**

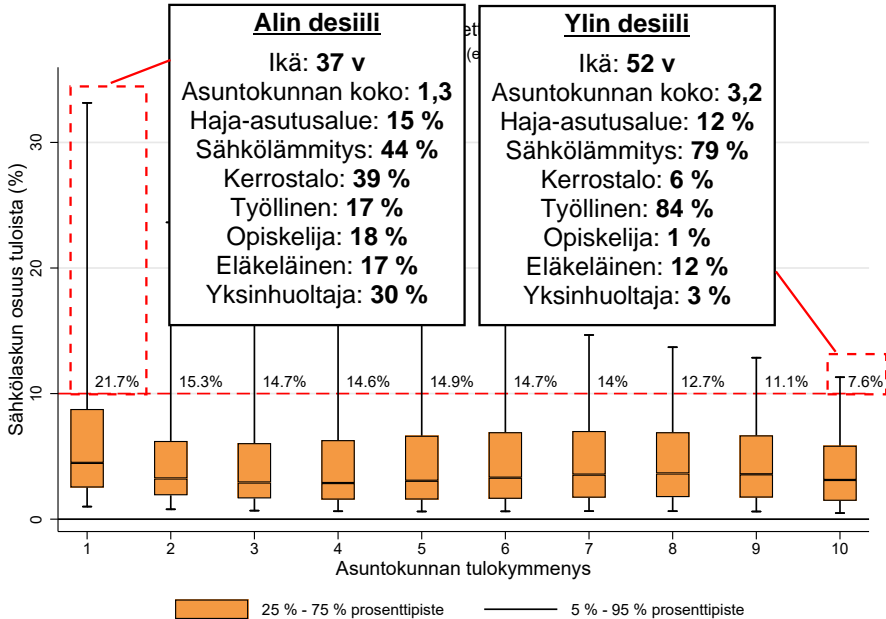
Eläkeläinen: **39 %**

Yksinhuoltaja: **12 %**

3. Keitä sähkötuotantauttavat?

Yleisökysymys

Mikä olisi mielestäsi paras periaate kotitalouksien sähkölaskujen tukemiselle?

1. Tukia ei tarvita: *"Äkillinen sähkölasku on elämään kuuluva riski, jota valtion ei tarvitse niukista julkisista varoista korvata"*

2. Tuet kohdennettava niille, joiden sähkölasku on suuri: *"Paljon sähköä käyttävät kohtaavat suurimman shokin ja ovat eniten tuen tarpeessa"*

3. Tuet kohdennettava köyhille: *"Sähkökriisi ei saa pahentaa eriarvoisuutta, joka on valmiiksi merkittävä ongelma"*

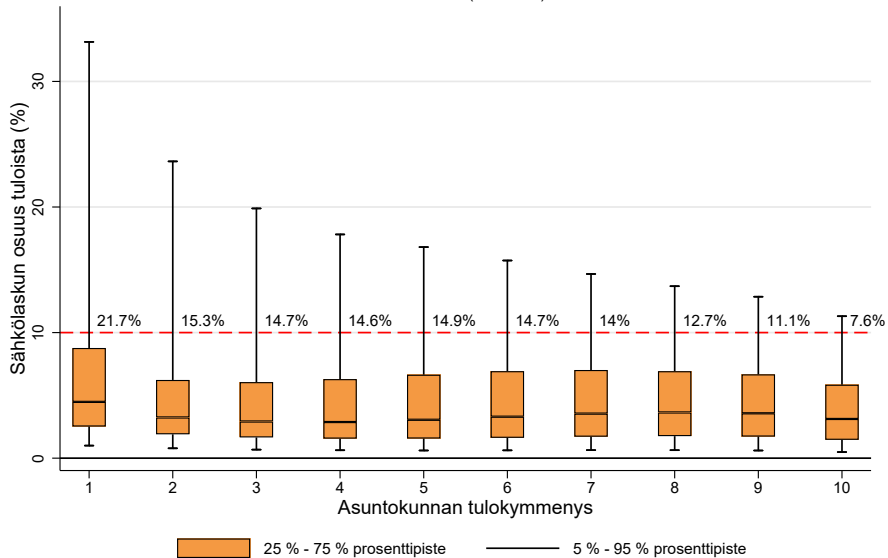
4. Tukia ei tarvitse kohdentaa: *"Kriisi koskettaa meitä kaikkia, siksi on reilua tukea kaikkia kotitalouksia"*

Kotitalouksien sähkölaskujen tuet:

- 1 **ALV-ale:** Sähkön arvonlisäverokanta alennetaan 24 prosentista 10 prosenttiin
- 2 **Sähkövähennys:** Vakituisen asunnon sähkönkäyttöpaikassa tammi-huhtikuun välisenä aikana kulutetusta sähköenergiasta maksettu määrä oikeuttaa kotitalousvähennykseen
Tuki 60%, omavastuu 2000€ (per 4kk), maksimi 2400€ (per 4kk)
- 3 **Sähkötuki:** Kelan kautta maksettava tuki tammi- huhtikuun käytetyn sähkön perusteella.
Tuki 60%, omavastuu 400€ (per kk), maksimi 660€ (per kk)
- 4 **Sähköhyvitys (esitys):** Hyvitystä maksettaisiin 50% sähköenergialaskusta laskennallisesti neljän kuukauden ajan jos sähköenergian hinta on ollut yli 10 senttiä kilowattitunnilta.
Tuki 50%, omavastuu 90€ (per kk), maksimi 700€ (per kk)
- 5 **Muut turvaverkot:** Toimeentulotuki korvaa sähkön hinnan nousun, kun kulutus on kohtuullista.

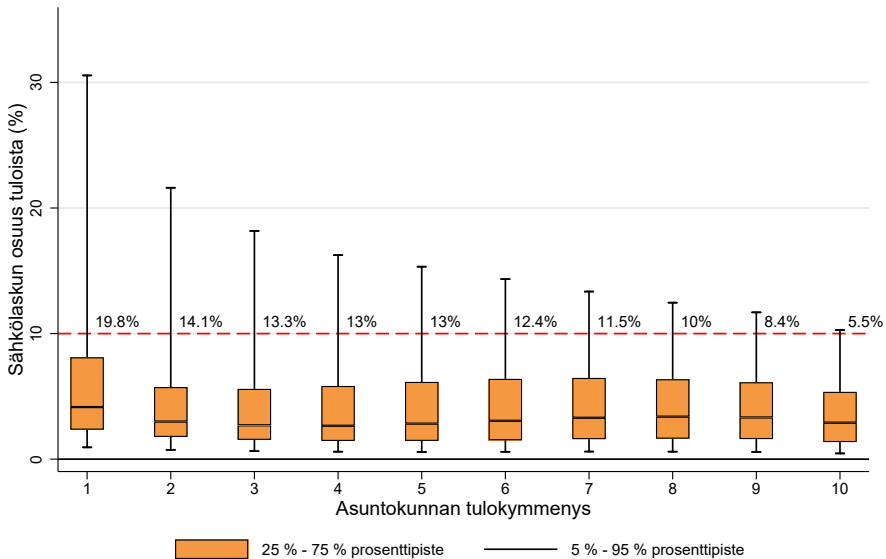
Sähkölaskun osuus käytettävissä olevista tuloista

Kevät 2023 (estimaatti)

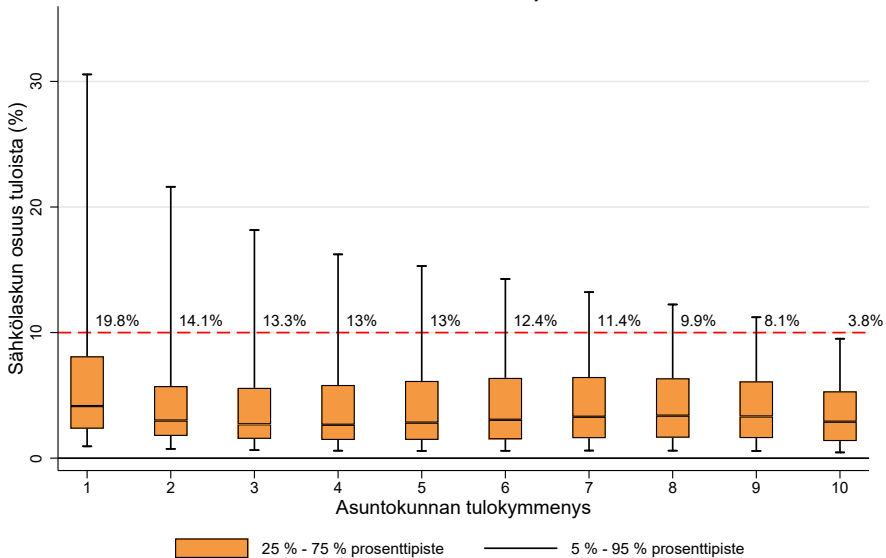
Sähkölaskun osuus käytettävissä olevista tuloista

ALV-ale

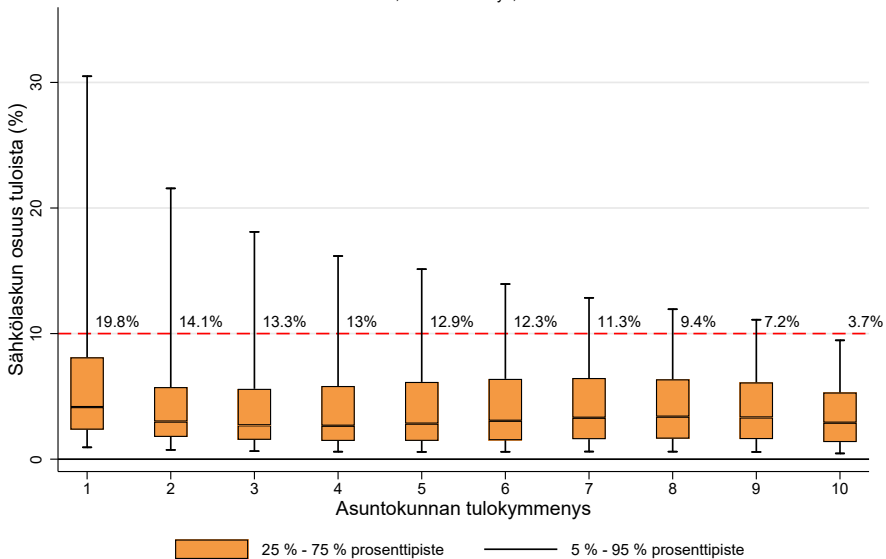
Sähkölaskun osuus käytettävissä olevista tuloista

ALV-ale, sähkövähennys

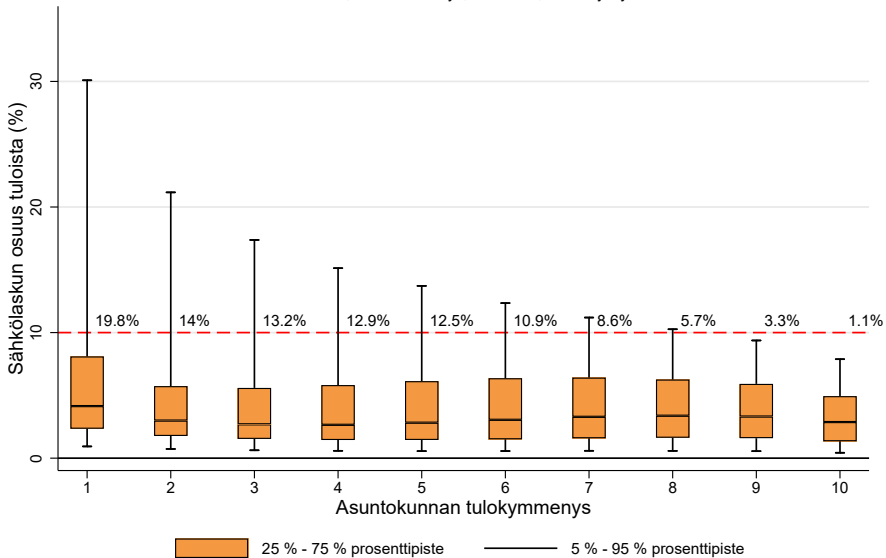
Sähkölaskun osuus käytettävissä olevista tuloista

ALV-ale, sähkövähennys, sähkötuki

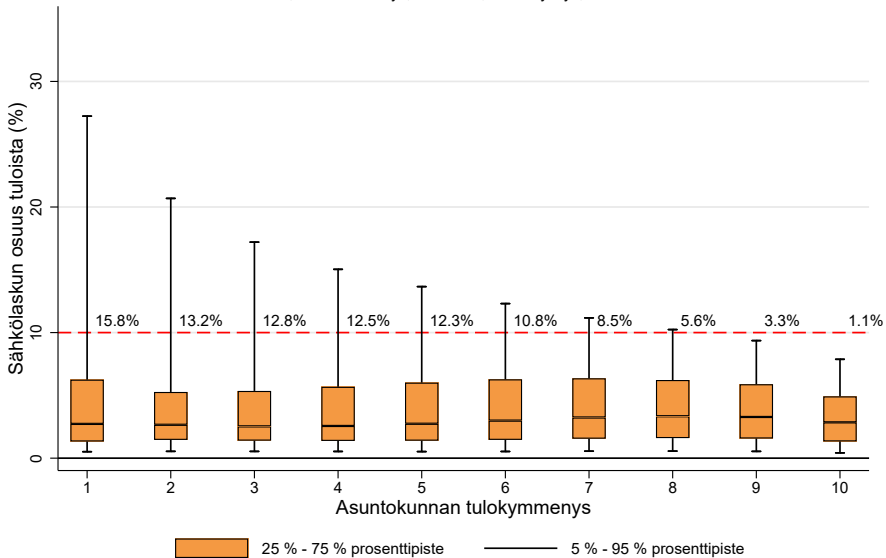
Sähkölaskun osuus käytettävissä olevista tuloista

ALV-ale, sähkövähennys, sähkötuki, sähköhyvitys

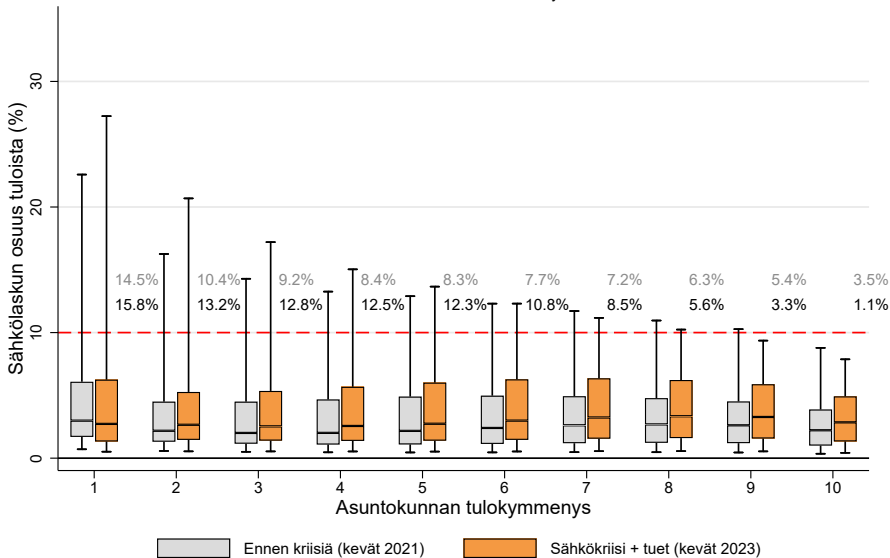
Sähkölaskun osuus käytettävissä olevista tuloista

ALV-ale, sähkövähennys, sähkötuki, sähköhyvitys, toimeentulotuki

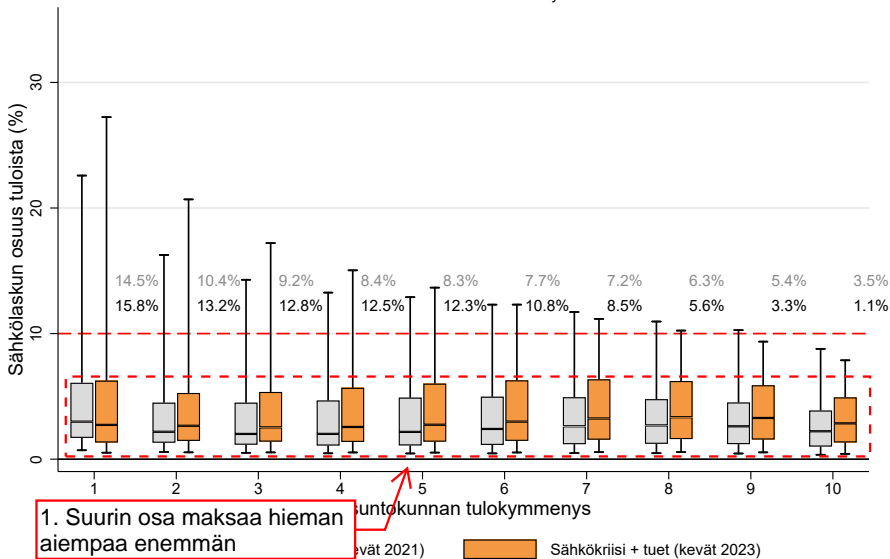
Sähkölaskun osuus käytettävissä olevista tuloista

Vertailu: Ennen kriisiä vs. nyt

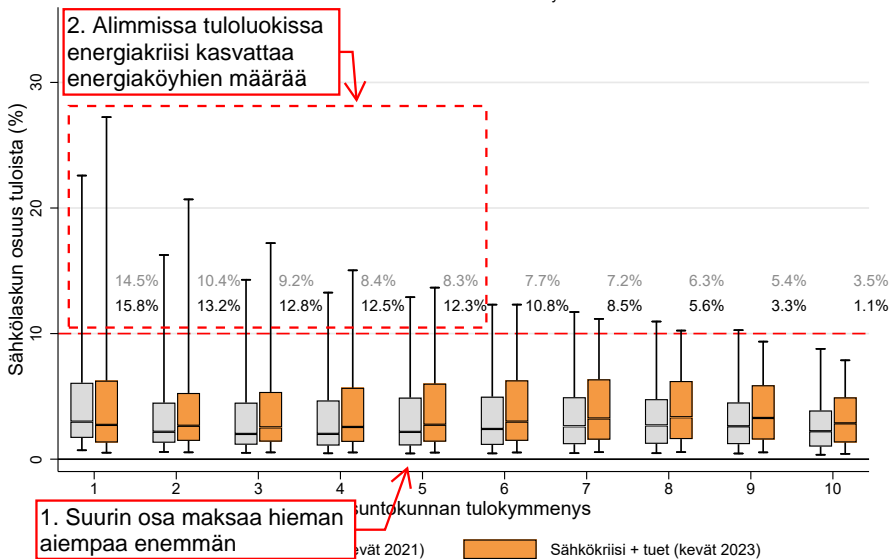
Sähkölaskun osuus käytettävissä olevista tuloista

Vertailu: Ennen kriisiä vs. nyt

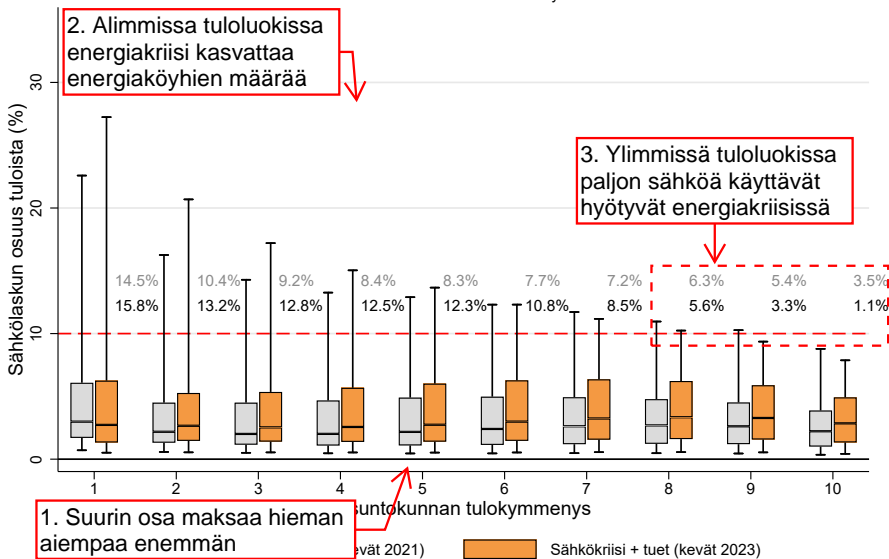
Sähkölaskun osuus käytettävissä olevista tuloista

Vertailu: Ennen kriisiä vs. nyt

Sähkölaskun osuus käytettävissä olevista tuloista

Vertailu: Ennen kriisiä vs. nyt

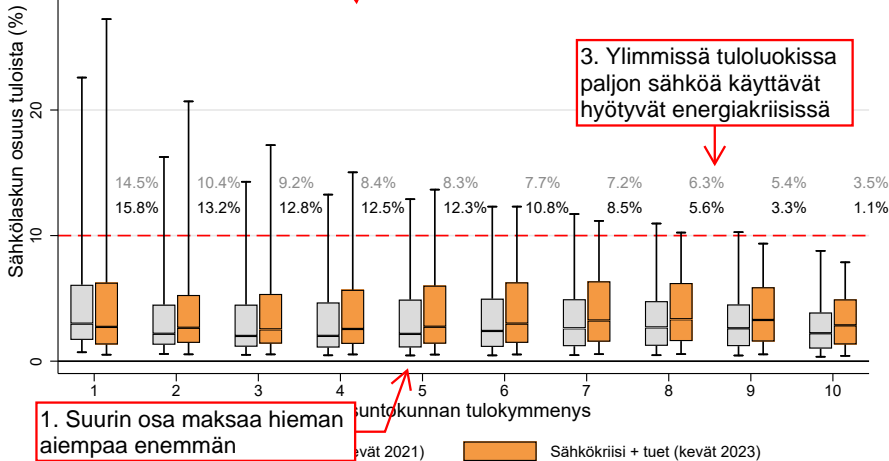
Sähkölaskun osuus käytettävissä olevista tuloista

Vertailu: Ennen

4. Perusongelma: Tukien kiinteäeuroinen omavastuu on pienituloisille suhteellisesti suurempi osuus tuloista

2. Alimmissa tuloluokissa energiakriisi kasvattaa energiaköyhien määrää

3. Ylimmissä tuloluokissa paljon sähköä käyttävät hyötyvät energiakriisissä

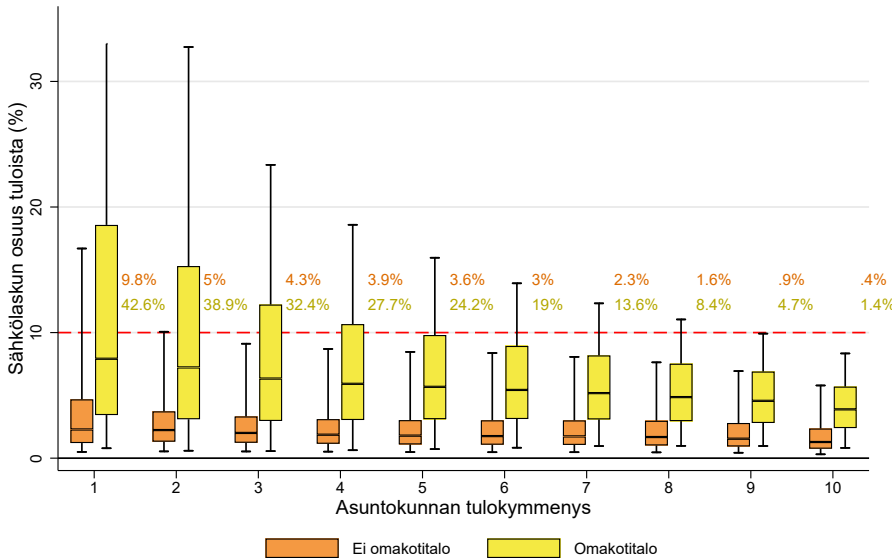

1. Suurin osa maksaa hieman aiempaa enemmän

4. Ketkä maksavat energiakriisin laskun?

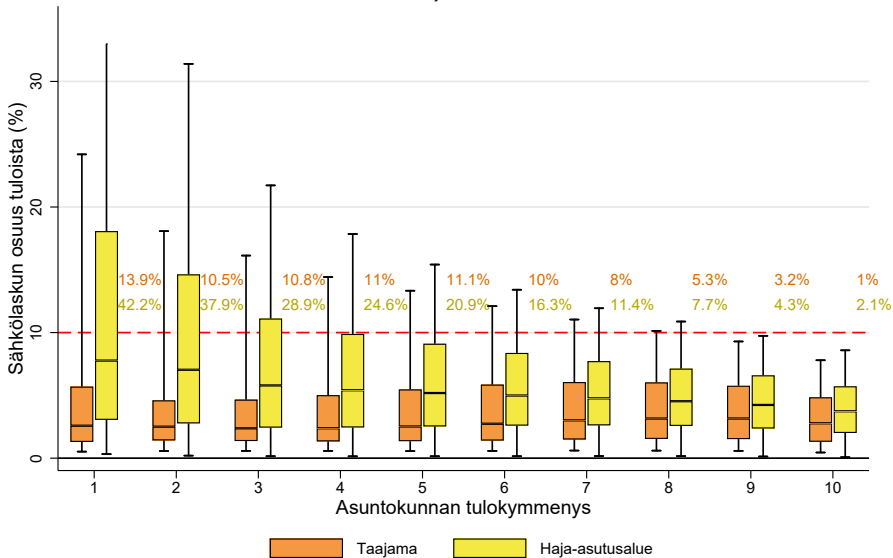
Sähkölaskun osuus käytettävissä olevista tuloista (kaikki tuet)

Jako asumismuodon mukaan

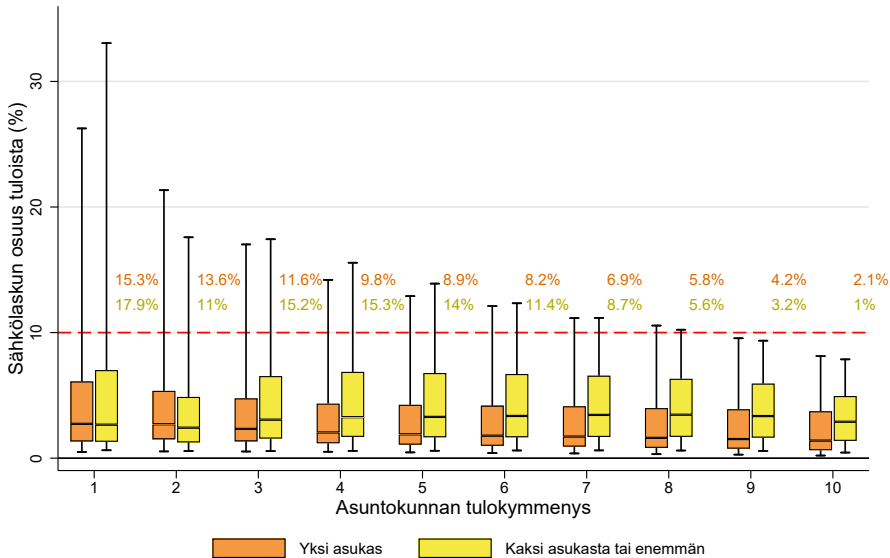
Sähkölaskun osuus käytettävissä olevista tuloista (kaikki tuet)

Jako sijainnin mukaan

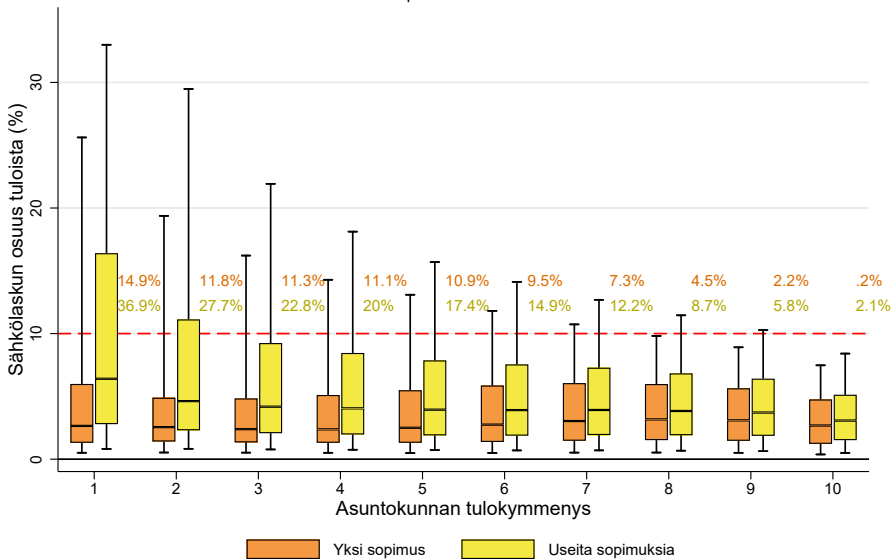
Sähkölaskun osuus käytettävissä olevista tuloista (kaikki tuet)

Jako asuntokunnan koon mukaan

Sähkölaskun osuus käytettävissä olevista tuloista (kaikki tuet)

Jako sähkösojpmusten lukumäärän mukaan

Yhteenveto

1. Mitkö tekijät selittävät asuntokuntien sähkönkäyttöä?
⇒ Suurituloiset asuntokunnat käyttävät yli viisi kertaa enemmän sähköä
2. Miten energiakriisi osuu erilaisiin asuntokuntiin?
⇒ Suhteessa käytettävissä oleviin tuloihin sähkökriisi osuu eniten pienituloisiin
3. Keitä sähkötuotat auttavat?
⇒ Sähkötuotat hyödyttävät suuria sähkönkäyttäjiä, mutta eivät kohdistu erityisen hyvin pienituloisille
4. Millaiset asuntokunnat maksavat energiakriisin laskun?
⇒ Pieni- ja keskituloiset, haja-asutusalueella omakotitaloissa asuvat joilla useampi asunto

Kiitos

lassi.ahlvik@helsinki.fi

